

Мішель Уельбек — найпопулярніший у світі французький письменник, який став літературною зіркою в середині 1990-х років завдяки романам «Розширення простору боротьби», «Елементарні частинки» та «Платформа». 2010 року за роман «Карта і територія» Уельбек здобув Гонкурівську премію. Роман «Покора» вийшов друком у переддень трагічних подій у редакції «Шарлі Ебдо» і став свого роду тужним віщуванням біди.

Викладач Сорбонни Франсуа живе в дивний час — до керівництва у Франції приходять мусульмани, а університет вимушений коритися своїм новим господарям — шейхам із Саудівської Аравії. Більшість його колег, аби зберегти посади, приймають іслам. Перед Франсуа (який до того ж тяжко переживає кризу середнього віку) постає непростий вибір: відмовитися від інтелектуального життя і остаточно піти на пенсію чи повернутися до ісламу, взяти собі кілька гарненьких дружин і зажити новим, ліпшим життям?

«Покора»... це безпрецедентний успіх, який підтверджує здатність автора — якого або обожнюють, або ненавидять — діставати страхи, заховані глибоко в серцях європейців.

Le Figaro

...Удала та надзвичайно дражлива політична сатира.

Télérama

www.bookclub.ua

ISBN 978-966-14-9099-3

9 789661 490993

МІШЕЛЬ УЕЛЬБЕК
Покора

МІШЕЛЬ
УЕЛЬБЕК

Покора

КЛУБ
ОМЕДЖЕНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

Мішель Уельбек

**Michel
Houellebecq**

Soumission

Roman

МІШЕЛЬ УЕЛЬБЕК

Покора

Роман

ХАРКІВ КЛУБ
2015 СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

УДК 821.133.1
ББК 84.4ФРА
У98

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням:
Houellebecq M. Soumission : Roman /
Michel Houellebecq. — Flammarion, 2015. — 320 р.

Переклад з французької *Івана Рябчія*

ISBN 978-966-14-9099-3 (укр.)
ISBN 978-2-0813-5480-7 (фр.)

- © Michel Houellebecq and Flammarion, Paris, 2015
- © Ivan Terzic, www.nadavisual.com, обкладинка, 2015
- © Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2015
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2015

I

До церкви Сен-Сюльпіс його привів гамір; півчі розходились; храм мав от-от зачинитися. Варто було б помолитись, — подумав він, — усе ж краще, ніж поринати у марні мрії в кріслі; але — молитись?! Не відчуваю такого бажання; я зацькований католицизмом, що п'янить мене ароматами ладану й воску, я мовби блукаю довкола культу, до сліз зворушений молитвами, глибоко причарований псалмами та співами. Мені остогидло власне життя, я осоружний сам собі — і все ж я далекий від того, щоб заново розпочинати шлях! Зрештою... зрештою, хоч у каплицях я й відчуваю зворушення, а проте, коли виходжу, знову стаю нечутливим, сухим. Гаразд, — визнав він, підвівшись і пішовши за людьми, яких служка спрямовував до виходу, — моє серце надто тверде, випалене у шлюбах, я вже ні до чого не схильний.

Ж. К. Гюїманс. На шляху

Упродовж тривалих років моєї похмурої юності Гюїманс був мені відданим товаришем та супутником; жодного разу я не засумнівався, не відчув спокуси

залишити його і взятися до іншої теми; а втім, одного червневого вечора 2007 року, після тривалих зволікань та відмовок (яких було навіть більше, ніж дозволяється), перед комісією університету «Париж IV — Сорбонна» я захистив дисертацію на тему «Жорис-Карл Гюїсманс, або Світло в кінці тунелю». І вранці наступного дня (а може, вже й того самого вечора — стверджувати не можу, бо час після захисту провів сам-на-сам із трупком) я збагнув: щойно завершилася частина мого життя — і, можливо, його найкраща частина.

У наших суспільствах (які поки що залишаються західними і соціал-демократичними) така доля чекає на всіх, хто завершує навчання, однак більшість цього не усвідомлює — або ж усвідомлює лише з часом; адже здебільшого люди засліплені жадобою грошей або ж — найпримітивніші з-поміж них, ті, що розвинули в собі шалену схильність до певних продуктів, — звичайнісіньким споживанням (більш помірковані і достойні, які плекають у собі замилювання грошима, цим «невтомним Протеєм»¹, найчастіше опиняються у меншості); ще більше приваблює їх самоствердження, боротьба за зваблене місце у світі, який — сподіваються вони — є конкурентним; а до дій їх підштовхують обожнювані кумири — спортсмени, кутюр'є, творці інтернет-порталів, актори та моделі.

¹ «Цілком природно... любити те, що, достоту невтомний Протей, готове щомиті набути форми одного з наших мінливих бажань та різноманітних потреб...» Так пише про гроші Артур Шопенгавер у есе «Parerga und Paralipomena» (1851). — Тут і далі прим. пер., якщо не вказано інше.

З різних психологічних причин — для дослідження яких не маю ні знань, ні волі — я значною мірою відійшов від усталеної схеми. Першого квітня 1866 року вісімнадцятирічний Жорис-Карл Гюїсманс розпочав кар'єру посадовцем шостого класу у міністерстві внутрішніх справ та конфесій. У 1874 році він власним коштом видав першу збірку своїх поезій у прозі «Вазочка для спецій», відгуків на яку було небагато, зате одна стаття — напрочуд привітна — підписана Теодором де Банвілем. Як бачимо, своє життя Гюїсманс починав досить тихо.

Адміністративне існування чиновника — та й життя взагалі — минало без пригод. Третього вересня 1893 року Гюїсманса нагородили Орденом Почесного легіону за заслуги на державній службі. Раз і назавжди вирішивши всі питання з фінансами і комфортом, у 1898 році він вийшов на пенсію, поставивши крапку в тридцятирічному виконанні статутних обов'язків. Час від часу знаходив сили на написання книжок, які — через століття — дозволяли мені сприймати його як найближчого друга. Про літературу написано чимало — можливо, навіть забагато (як дипломований фахівець у цій галузі, я, переконаний, маю найбільше права про це говорити). При цьому визначити специфіку літератури — головного мистецтва Заходу, що на наших очах доживає останні дні, — не так уже й просто. Музика, як і література, втілює сильне зворушення, емоційний переворот, глибокий смуток або екстаз; живопис, як і література, породжує зачудування, створює новий погляд

на світ. Проте тільки література дарує відчуття доторку до іншої людської особистості в усій її повноті, з усіма вадами й величчю, обмеженістю, ницістю, заялженими думками та забобонами; з усім тим, що зворушує її, зацікавлює, бентежить і викликає у неї огиду. Тільки література дозволяє спілкуватися з небіжчиком, причому ближче й ґрунтовніше, ніж якби ви говорили з другом; адже хоч би якою давньою і глибокою була дружба, більш присутньої розмови, ніж із чистим білим аркушем, коли звертаєшся до незнайомця, — не вийде. Тож, звісна річ, коли мова заходить про літературу, величезного значення набувають вишуканість стилю й музичність фраз; не варто зневажати і глибину міркувань автора та оригінальність його думки; проте автор — це, передусім, людина, присутня у своїх книжках; а як уже він їх пише — добре чи погано — зрештою, не має великого значення, головне — що пише взагалі і що він дійсно присутній у них (дивно, що така простенька умова, на перший погляд аж ніяк не вирішальна, насправді відіграє величезну роль і що цей очевидний, легко встановлюваний факт украй рідко використовують філософи різних напрямків: адже оскільки, в принципі, всі людські істоти існують — якщо не в якісному, то хоча б у кількісному розумінні, — то майже всі вони можуть бути присутніми; проте, коли роздивляєшся їхнє існування на відстані кількох століть, складається інше враження, тож дуже часто, гортаючи сторінки, продиктовані радше духом часу, ніж вільною особистістю, помічаєш вовтузіння вельми

невиразних істот — доволі примарних і анонімних). Тож коли книжка до душі, то це означає, що до душі й сам автор, з яким хочеться познайомитися та проводити час у спілкуванні. Тому не дивно, що сім років, поки тривало написання дисертації, я жив поруч із Гюїсмансом, майже весь час відчуваючи його присутність. Гюїсманс, народившись на вулиці Сюже та проживши життя на вулицях Де-Севр та Месьє, помер на вулиці Сен-Пласид і був похований на цвинтарі Монпарнасу. Зрештою, майже все його життя минуло у межах шостого округу Парижа; так само і професійне життя, що тривало понад тридцять років, оберталось навколо кабінетів міністерства внутрішніх справ і конфесій. Я тоді також мешкав у шостому окрузі у досить холодній вологій кімнаті, а ще й надзвичайно темній, бо вікна виходили на малесеньке подвір'я, подібне до колодязя, — тож світло доводилося вмикати вже зранку. Мене загризали злидні, і, якби довелося відповідати на опитування (що невтомно намагаються «тримати руку на пульсі молоді»), умови свого життя я визначив би як «переважно складні». Однак на ранок після захисту (а може, і того самого вечора) найперше, що спало на думку, було: щойно втрачено щось безцінне, чого вже ніколи не повернути, — свобода. Багато років рештки агонізуючої соціал-демократії дозволяли мені (за допомогою стипендій, системи знижок та різноманітних соціальних привілеїв на кшталт поганенького, але дешевого харчування в університетських їдальнях) присвячувати більшу частину часу обраній мною

Літературно-художнє видання

УЕЛЬБЕК Мішель

Покора

Роман

Головний редактор *С. С. Скляр*
Завідувач редакції *Г. В. Сологуб*
Відповідальний за випуск *О. О. Григор'єва*
Редактор *Г. В. Пагутяк*
Художній редактор *Т. О. Волошина*
Технічний редактор *І. О. Гнідая*
Коректор *Г. В. Фурса*

Підписано до друку 14.08.2015. Формат 84x108/32.
Друк офсетний. Гарнітура «Adonis». Ум. друк. арк. 13,44.
Наклад 4000 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано з готових діапозитивів
у друкарні «Фактор-Друк»
61030, м. Харків, вул. Саратовська, 51. Тел.: + 3 8 057 717 53 57

Видавництво Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
www.trade.bookclub.ua

ГУРТОВИЙ ПРОДАЖ КНИГ ВИДАВНИЦТВА

ХАРКІВ

ДП з іноземними інвестиціями
«Книжковий Клуб
“Клуб Сімейного Дозвілля”»

61140, м. Харків-140,
просп. Гагаріна, 20-А
тел/факс +38 (057) 703-44-57
e-mail: trade@bookclub.ua
www.trade.bookclub.ua

Київська філія

04073, м. Київ, просп. Московський, 6, кімн. 35,
тел. +38 (067) 575-27-55
e-mail: kyiv@bookclub.ua

Одеська філія

65017, м. Одеса, вул. Манинського, 16-А, кімн. 109
тел. +38 (067) 572-44-28
e-mail: odessa@bookclub.ua

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»

служба роботи з клієнтами:

тел. +38 (057) 783-88-88
e-mail: support@bookclub.ua
Інтернет-магазин: www.bookclub.ua
«Книжковий клуб», а/с 84, Харків, 61001

Уельбек М.

У98 Покора : роман / Мішель Уельбек ; перекл. з франц.
І. Рябчія. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного
Дозвілля», 2015. — 256 с.

ISBN 978-966-14-9099-3 (укр.)

ISBN 978-2-0813-5480-7 (фр.)

Викладач Сорбонни Франсуа живе в дивний час — до керівництва у Франції приходять мусульмани, а університет вимушений коритися своїм новим господарям — шейхам із Саудівської Аравії. Більшість його колег, аби зберегти посади, приймають іслам. Перед Франсуа (який до того ж тяжко переживає кризу середнього віку) постає непростий вибір: відмовитися від інтелектуального життя і остаточно піти на пенсію чи повернутися до ісламу, взяти собі кілька гарненьких дружин і зажити новим, ліпшим життям?

УДК 821.133.1
ББК 84.4ФРА